

Document de ședință

B9-0501/2023

8.12.2023

PROPUNERE DE REZOLUȚIE

depusă pe baza declarațiilor Consiliului și Comisiei

în conformitate cu articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul de procedură

referitoare la cea de-a 30-a aniversare a criteriilor de la Copenhaga: un nou impuls pentru politica de extindere a UE (2023/2987(RSP))

Thomas Waitz, Viola von Cramon-Taubadel, Francisco Guerreiro, Gwendoline Delbos-Corfield, François Alfonsi, Jordi Solé, Ana Miranda
în numele Grupului Verts/ALE

Rezoluția Parlamentului European referitoare la cea de-a 30-a aniversare a criteriilor de la Copenhaga: un nou impuls pentru politica de extindere a UE (2023/2987(RSP))

Parlamentul European,

- având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), în special articolele 2 și 49,
 - având în vedere concluziile președinției Consiliului European de la Copenhaga din 21 și 22 iunie 1993, cunoscute și sub denumirea de „criteriile de la Copenhaga”,
 - având în vedere comunicarea Comisiei din 5 februarie 2020 intitulată „Consolidarea procesului de aderare – O perspectivă credibilă de aderare la UE pentru Balcanii de Vest” (COM(2020)0057),
 - având în vedere raportul special 01/2022 al Curții de Conturi Europene din 10 ianuarie 2022 intitulat „Sprijinul UE pentru supremația legii în Balcanii de Vest: în pofida eforturilor, persistă probleme fundamentale”,
 - având în vedere recomandarea sa din 23 noiembrie 2022 adresată Consiliului, Comisiei și Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate privind noua strategie de extindere a UE¹,
 - având în vedere articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât articolul 2 din TUE prevede că „Uniunea Europeană se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților”; întrucât, conform articolului 49 din TUE, orice stat european care respectă valorile prevăzute la articolul 2 din TUE și care se angajează să le promoveze poate solicita să devină membru al Uniunii;
- B. întrucât, în concluziile sale din iunie 1993, Consiliul European a stabilit criteriile de la Copenhaga pentru aderarea la UE, care se bazează pe articolul 2 din TUE;
- C. întrucât Muntenegru, Serbia, Macedonia de Nord, Albania, Bosnia și Herțegovina, Turcia, Moldova și Ucraina sunt în prezent țări candidate la aderarea la UE; întrucât Kosovo și Georgia sunt considerate „țări potențial candidate”; întrucât Consiliul European a acordat Ucrainei și Moldovei statutul de țări candidate la 23-24 iunie 2022 și Bosniei și Herțegovinei la 15 decembrie 2022;
- D. întrucât, la 8 noiembrie 2023, în timpul prezentării pachetului privind extinderea, președinta Comisiei Europene a anunțat că Comisia va recomanda Consiliului să deschidă negocierile de aderare cu Ucraina și Moldova, să acorde Georgiei statutul de țară candidată, „cu condiția ca guvernul acesteia să întreprindă reforme importante”, și să deschidă negocierile de aderare cu Bosnia și Herțegovina „de îndată ce se atinge

¹ JO C 167, 11.5.2023, p. 105.

gradul necesar de respectare a criteriilor de aderare”; întrucât, la 14-15 decembrie 2023, Consiliul European va lua o decizie cu privire la aceste recomandări;

- E. întrucât extinderea a fost cel mai eficient instrument de politică externă al UE și una dintre cele mai de succes politici ale UE, dar eficacitatea sa a scăzut considerabil în ultimii ani din cauza eșecului UE, în special al Consiliului, de a-și respecta promisiunile; întrucât întârzierile inutile și vetourile din cadrul Consiliului au afectat considerabil credibilitatea și capacitatea UE de a încuraja transformarea politică în țările implicate în procesul de aderare; întrucât Parlamentul este, fără îndoială, instituția UE cea mai favorabilă extinderii;
 - F. întrucât lipsa voinței politice reale a unor lideri politici din țările implicate în procesul de aderare de a realiza progrese pe calea unor reforme fundamentale a afectat, de asemenea, politica de extindere a UE;
 - G. întrucât războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a dat un nou sens geostrategic extinderii; întrucât angajamentul real față de extindere este o investiție strategică în stabilitate, democrație, securitate, unitate și prosperitate în Europa;
 - H. întrucât în 2023 se împlinesc 20 de ani de la summitul de la Salonic, când UE s-a angajat pentru prima dată în mod public în favoarea „perspectivei europene a țărilor din Balcanii de Vest”; întrucât, de atunci, doar Croația a aderat la UE, în 2013,
1. salută recomandările Comisiei de a deschide negocierile de aderare cu Ucraina, Moldova și Bosnia și Herțegovina, precum și de a acorda Georgiei statutul de țară candidată; invită, în acest context, Consiliul European să aprobe recomandările Comisiei din 14-15 decembrie 2023; constată, cu toate acestea, că, în unele cazuri, aceste evaluări se bazează mai degrabă pe considerații geopolitice decât pe progrese și reforme tangibile și concrete întreprinse de țările candidate;
 2. ia act de eforturile limitate depuse de unele țări implicate în procesul de aderare pentru a îndeplini cerințele de aderare în conformitate cu criteriile de la Copenhaga; regretă lipsa gravă și îngrijorătoare de progrese – și chiar regresele înregistrate – de unele țări implicate în procesul de aderare la UE;
 3. consideră că noua metodologie a Comisiei reprezintă un cadru politic pe termen lung, care ar trebui să ghideze procesul de extindere; subliniază că aderarea la UE trebuie să fie întotdeauna o procedură bazată pe merit și că fiecare țară candidată trebuie să fie evaluată pe baza meritelor proprii în ceea ce privește îndeplinirea criteriilor de la Copenhaga, în special asigurarea respectării depline a drepturilor omului, a democrației, a statului de drept și a respectării și protejării minorităților;
 4. subliniază importanța respectării și protecției minorităților ca element-cheie al criteriilor de la Copenhaga, pe baza standardelor Convenției-cadru a Consiliului Europei pentru protecția minorităților naționale; solicită, în acest context, monitorizarea protecției minorităților după aderarea unei țări la Uniune;
 5. invită Comisia și Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), în special delegațiile UE de pe teren, să aplice o abordare mai credibilă și bazată pe merite, ferm ancorată în criteriile de la Copenhaga;

6. îndeamnă Consiliul să se abțină de la blocarea proceselor de aderare a țărilor candidate din cauza unor probleme bilaterale; solicită, în acest context, să se modifice tratatele pentru a aplica votul cu majoritate calificată în Consiliu pentru etapele și deciziile intermediare din timpul procesului de aderare, menținând unanimitatea doar pentru etapa finală a aderării; invită, în acest context, statele membre să exercite o presiune politică mai mare asupra statelor membre care abuzează de dreptul lor de veto în cadrul procesului de aderare pentru a soluționa litigiile bilaterale care nu au nicio legătură cu criteriile de la Copenhaga; regretă, astfel, reapariția unor pretenții istorice anacronice din partea anumitor state membre, care blochează calea către UE a anumitor țări candidate și subminează considerabil credibilitatea UE;
7. regretă că rolul Parlamentului European pe parcursul întregului proces de extindere este extrem de limitat și solicită un control parlamentar mai puternic asupra politicii de extindere a UE; invită Comisia și Consiliul să țină seama în mod corespunzător de preocupările și solicitările formulate de Parlament;
8. subliniază rolul specific al organismelor parlamentare din țările implicate în procesul de aderare și solicită consolidarea rolului acestora în procesul de aderare la UE, având în vedere rolul specific și esențial pe care îl au în procesul de reformă necesar, printre altele, prin apropierea legislativă, supraveghere și informarea cetățenilor; reamintește necesitatea ca delegațiile UE să sprijine activ o astfel de cooperare interparlamentară în țările în curs de aderare;
9. își reafirmă îngrijorarea cu privire la rapoartele potrivit cărora comisarul pentru vecinătate și extindere, Olivér Várhelyi, încearcă în mod deliberat să eludeze și să submineze caracterul central al reformelor democratice în țările în curs de aderare la UE în domeniul democrației și al statului de drept; îndeamnă Comisia să inițieze o anchetă independentă cu privire la această chestiune și să raporteze rezultatele anchetei Parlamentului și Consiliului;
10. solicită noi mecanisme solide de monitorizare a reformelor și a progreselor înregistrate de țările în curs de aderare, pe lângă pachetul anual de extindere al Comisiei; subliniază, în acest context, că este necesar și să se includă în informarea periodică chestiunea lipsei de progrese sau a regreselor, într-un mod sistematic și transparent; solicită, în acest context, clarificarea condițiilor de evaluare a oricărei stagnări sau a oricărui regres grav sau prelungit pe care se bazează măsurile restrictive împotriva țărilor în curs de aderare; în acest context, solicită din nou Comisiei și Consiliului să elimine măsurile restrictive luate împotriva Kosovo;
11. solicită din nou Comisiei să pună în aplicare recomandările din Raportul special nr. 01/2022 al Curții de Conturi Europene pentru a garanta că asistența financiară acordată de UE în vederea sprijinirii statului de drept în Balcanii de Vest are un impact efectiv, mai ales prin elaborarea unor orientări și criterii de referință clare privind aplicarea dispozițiilor referitoare la modulare și condiționalitate în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA III); în acest context, solicită din nou Comisiei să limiteze fondurile cheltuite pentru gestionarea frontierelor în cadrul IPA III, deoarece acest lucru este în detrimentul „elementelor fundamentale”; solicită majorarea finanțării în cadrul IPA III pentru a îmbunătăți condițiile de primire a migranților și a refugiaților, precum și accesul la procedurile de azil în țările din Balcanii de Vest;

12. salută noul plan de creștere pentru Balcanii de Vest anunțat de Comisie cu ocazia prezentării pachetului de extindere din 2023; invită Comisia să aplice o condiționalitate strictă și să aloce fonduri numai țărilor care obțin rezultate tangibile și pun în aplicare reforme în domeniul „elementelor fundamentale”; invită, în acest context, Comisia să ofere sprijin financiar numai țărilor în curs de aderare care lucrează cu adevărat la relații de bună vecinătate și la o reconciliere durabilă și care sunt pe deplin aliniate la obiectivele, valorile și interesele strategice ale UE, inclusiv la politica externă și de securitate comună a UE;
13. salută propunerea Comisiei de regulament de instituire a Mecanismului pentru Ucraina², care va sprijini, de asemenea, reformele legate de aderare; își reafirmă poziția cu privire la acest instrument, astfel cum a fost adoptată în octombrie 2023; este preocupat de lipsa de progrese în cadrul procedurii legislative și îndeamnă Consiliul să adopte rapid o abordare generală privind regulamentul și revizuirea generală a cadrului financiar multianual, pentru ca negocierile interinstituționale să înceapă fără întârziere;
14. invită Consiliul, Comisia și SEAE să întărească comunicarea strategică privind beneficiile extinderii, atât în țările în curs de aderare, cât și în statele membre, acordând o atenție deosebită combaterii dezinformării și intensificării luptei împotriva ingerințelor străine;
15. evidențiază necesitatea de a intensifica participarea cetățenilor și implicarea societății civile în procesul de extindere; invită, în acest context, UE să aloce resurse suplimentare actorilor societății civile, dedicate valorilor și principiilor UE, democrației, consolidării păcii și contactelor interpersonale; subliniază necesitatea de a integra egalitatea de gen, drepturile omului (în special libertatea de exprimare), protecția minorităților (cum ar fi comunitatea romă, comunitatea LGBTIQ+ și persoanele cu dizabilități) și protecția apărătorilor drepturilor omului în aceste domenii, precum și de a pune pe deplin în aplicare principiul nediscriminării pe tot parcursul procesului de aderare; subliniază importanța intensificării contactelor interpersonale între statele membre ale UE și țările implicate în procesul de aderare;
16. solicită ca țările implicate în procesul de aderare care au înregistrat progrese substanțiale în ceea ce privește reformele legate de UE să fie recompensate printr-un acces treptat și mai larg la diferite politici și inițiative ale UE, precum și la piața unică, putând astfel să beneficieze de cele patru libertăți; subliniază, în acest context, că unele beneficii și inițiative, precum Comunitatea politică europeană, nu sunt alternative la extindere și nici nu înlocuiesc extinderea deoarece nu răspund aspirațiilor legitime ale țărilor care doresc să devină state membre ale UE;
17. invită următorul colegiu al comisarilor să numească un comisar separat pentru extindere, precum și să recreeze Direcția Generală Extindere;
18. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție președintelui Consiliului European, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Serviciului European de Acțiune Externă, guvernelor și parlamentelor statelor membre și guvernelor și parlamentelor

² Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2023 de instituire a Mecanismului pentru Ucraina (COM(2023)0338)

tuturor țărilor implicate în procesul de aderare.